

2301.1ap
m/pe
29.01.2019
[Signature]

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2018 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy
w składzie następującym:

Przewodniczący	sędzia WSA	Jarosław Wichrowski (spr.)
Sędziowie	sędzia WSA	Jerzy Bortkiewicz
	sędzia WSA	Renata Owczarzak
Protokolant	asystent sędziego	Jacek Grzegorzewski

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 września 2018 r.
sprawy ze skargi Gminy Sępólno Krajeńskie
na zarządzenie zastępcze Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 23 maja 2018 r. nr 178/2018
w przedmiocie nadania nazwy ulicy

uchyla zaskarżone zarządzenie zastępcze.

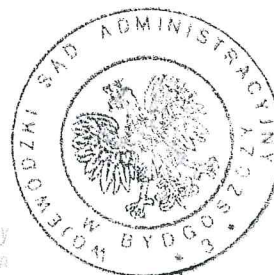
Stwierdza się, że niniejsze
orzeczenie jest prawomocne

od dnia 20.11.2018

Bydgoszcz, dn. 09.01.2019

Sekretarz Sądowy

[Signature]

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy
ul. Wolności 10, 85-101 Bydgoszcz
tel. 52 320 22 00, fax 52 320 22 01
e-mail: sekretariat@wsa.bydgoszcz.pl

[Signature]

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Bydgoszcz, dnia 24 maja 2018 r.

Poz. 2840

Elektronicznie podpisany przez:
Agnieszka Makara
Data: 2018-05-24 11:26:42

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE Nr 178/2018 WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO

z dnia 23 maja 2018 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz.U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389 i poz. 2495), po zasięgnięciu opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy o nazwie Bojowników o Wolność i Demokrację położonej w mieście Sępólno Krajeńskie, nadaje się nazwę Gryfa Pomorskiego.

§ 2. Zarządzenie zastępcze podlega wykonaniu przez Burmistrza Sępólna Krajeńskiego.

§ 3. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miejska w Sępólnie Krajeńskim nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała w wyznaczonym przez ustawodawcę terminie zmiany nazwy ul. Bojowników o Wolność i Demokrację. W związku z powyższym Wojewoda Kujawsko-Pomorski zwrócił się pismem z dnia 13 października 2017 r. (znak: WNK.IV.4130.1.68.2017), w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (IPN) o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia ustawy w życie z normą art. 1 ustawy. Wyżej wymienione pismo wpłynęło do IPN w dniu 16 października 2017 r. Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na

opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Przedmiotowa opinia wpłynęła do organu nadzoru w dniu 30 kwietnia 2018 r. (pismo z dnia 25 kwietnia 2018 r. znak: BUW-940-22(21)/18).

W ocenie wojewody, nazwa ulicy Bojowników o Wolność i Demokrację jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Jak wynika z opinii IPN, nazwa bezpośrednio nawiązuje do związku kombatanckiego, utworzonego w 1949 r. przez władze komunistyczne - Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Miał on zrzeszać byłych uczestników propagandowo interpretowanych „walk narodowyzwoleniczych i rewolucyjnych”, w tym: uczestników rewolucji bolszewickiej, wojny domowej w Rosji, wyselekcjonowanych uczestników powstań narodowych, uczestników wojny domowej w Hiszpanii, wyselekcjonowanych żołnierzy z regularnych formacji wojskowych i konspiracyjnych organizacji zbrojnych z okresu II wojny światowej, więźniów obozów koncentracyjnych, a także działacze komunistycznych, robotniczych, żołnierzy KBW oraz funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej biorących udział w walkach przeciw podziemiu niepodległościowemu. W statucie związku odwoływano się do programu Polskiej Partii Robotniczej do propagandowych haseł sojuszu ze Związkiem Sowieckim. Władze Komunistyczne nie pozwalały na jawną działalność żadnych innych organizacji kombatanckich.

ZBoWiD, jako jedyna koncesjonowana organizacja kombatancka, był szeroko wykorzystywany przez partię komunistyczną w działaniach propagandowych. Kluczową rolę odgrywali w nim działacze komunistyczni – w tym komuniści ze zbrojnych organizacji Polskiej Partii Robotniczej (Gwardii Ludowej, Armii Ludowej), dowódcy z armii Berlinga i Żymierskiego, funkcjonariusze UB i MO. Dopiero z czasem stopniowo umożliwiano w szerszym zakresie nabywanie praw kombatanckich przez żołnierzy Armii Krajowej i frontowych formacji Polskich Sił Zbrojnych. Byli oni w ramach ZBoWiD w pełni podporządkowani zasadom działalności organizacji narzuconym przez partię komunistyczną. Przyjmowani do organizacji kombatancki z niektórych formacji innych niż komunistyczne nigdy nie mieli decydującego wpływu na zasadnicze zręby kształtu ideowo-politycznego organizacji. We władzach ZBoWiD byli m.in. ludzie współodpowiedzialni za budowę systemu komunistycznego, także współodpowiedzialni za zbrodnie stalinowskiej bezpieki.

Jednym z elementów walki z Kościołem w okresie stalinizmu było stworzenie przy ZBoWiD tzw. Komisji Księży. Służyła ona jako narzędzie komunistów do rozbijania więzi pomiędzy niższym i wyższym duchowieństwem.

W świetle przytoczonych faktów historycznych nie ulega kwestii, że Związek Bojowników o Wolność i Demokrację stanowi symbol komunizmu, o jakim mowa w art. 1 ust. 1 ustawy. Powyższe znajduje dodatkowe odzwierciedlenie w nazwie ulicy, która wskazaną komunistyczną organizację upamiętnia. Tym samym nazwa ta ma charakter propagujący komunizm, a co za tym idzie jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę brzmienie przepisów art. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy należy stwierdzić, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Organ nadzoru jest zatem zobligowany – na mocy przepisu art. 6 ust. 2 ustawy – do wydania zarządzenia zastępczego, nadającego ulicy o nazwie Bojowników o Wolność i Demokrację w mieście Sępólno Krajeńskie nową nazwę: Gryfa Pomorskiego.

Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski” - była polską wojskowo-cywilną organizacją konspiracyjną, działającą na Pomorzu i w części Prus Wschodnich od połowy 1941 r. do końca marca 1945 r.; deklarowała ponadpartyjny, wojskowy i katolicki charakter; w Sępólnie Krajeńskim działała samodzielna komenda terenowa Gryfa.

Na podstawie art. 5 ustawy, pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

POUCZENIE

Na niniejsze zarządzenie zastępcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy w terminie 30 dni od daty doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

wz. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
Wicewojewoda
Józef Ramlau